

Informatization Program»]. vid 01.12.2022 № 2807-IX. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2807-20#Text> [in Ukrainian]

9. Klimova, H.P. (2020). Transfer znan' yak nayvazhlyvisha funktsiya doslidnyts'kykh universytetiv [Knowledge transfer as the most important function of research universities]. Pravo ta innovatsiynе suspil'stvo. № 1 (14). S. 58–65. URL: <https://journals.indexcopernicus.com/api/file/viewByFileId/1174913> [in Ukrainian]

10. Postanova Kabinetu Ministriv Ukrayiny «Deyaki pytannya stvorenniya, administruvannya ta zabezpechennya funktsionuvannya zasobu informatyzatsiyi». [Resolution of the Cabinet of Ministers of Ukraine «Some issues of creating, administering and ensuring the functioning of an information tool»]. vid 21.02.2025. № 205. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/205-2025-%D0%BF#Text> [in Ukrainian]

11. Prokopenko, A.O. (2023). Teoretyko-metodolohichni zasady pedahohichnoyi kontseptsiyi edukatsiyi maybutnikh uchyteliv v umovakh didzhitalizatsiyi osvity [Theoretical and methodological principles of the pedagogical concept of education of future teachers in the conditions of digitalization of education] 13.00.04 – teoriya i metodyka profesiynoyi osvity: referat dys. na zdobuttya nauk. st. d.ped.n. Poltava. 40 s. [in Ukrainian]

12. Sadovyi, M.I. (2002). Systemnyy analiz struktury dydaktyky fizyky [System analysis of the structure of physics didactics]. Naukovi zapysky. Seriya: Pedahohichni nauky (KDPU im. V. Vynnychenka). Kirovohrad. Vyp. 46. S. 106–110. [in Ukrainian]

13. Sadovyi, M.I., Podopryhora, N.V., Ryezina, O.V., Tryfonova, O.M., Khomutenko, M.V. (2021). Khmaro zoriyentovani osvichni seredovyshcha navchannya informatyky ta fizyky [Cloud-oriented educational environments for teaching informatics and physics]: kolektyvna monohrafiya. Kropyvnyts'kyi. 373 s. [in Ukrainian]

14. Teoriya i praktyka proektnoho navchannya u profesiyno-tekhnichnykh navchal'nykh zakladakh (2019). [Theory and practice of project-based learning in vocational schools]: monohrafiya / V.M. Anishchenko, M.V. Artyushyna, T.M. Herlyand, N.V. Kulalayeva, H.M. Romanova, M.M. Shymanovs'kyi ta in. Zhytomyr. 208 s. [in Ukrainian]

ВІДОМОСТІ ПРО АВТОРІВ

САДОВИЙ Микола – доктор педагогічних наук, професор, професор кафедри математики та цифрових технологій Центральноукраїнського державного університету імені Володимира Винниченка.

Наукові інтереси: дидактика природничих наук та професійної освіти.

ТРИФОНОВА Олена – доктор педагогічних наук, професор, завідувач кафедри математики та цифрових технологій Центральноукраїнського державного університету імені Володимира Винниченка.

Наукові інтереси: теорія і методика природничих наук та професійної освіти.

INFORMATION ABOUT THE AUTHORS

SADOVYI Mykola – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor, Professor of the Department of Mathematics and Digital Technologies of the Volodymyr Vynnychenko Central Ukrainian State University.

Scientific interests: didactics of natural and professional education.

TRYFONOVA Olena – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor, Head of the Department of Mathematics and Digital Technologies of the Volodymyr Vynnychenko Central Ukrainian State University.

Scientific interests: theory and methodology of natural and professional education.

Стаття надійшла до редакції 07.05.2025 р.

Стаття прийнята до друку 17.05.2025 р.

УДК 378.147.091:78 (045)

DOI: 10.36550/2415-7988-2025-1-219-92-96

СТРАТАН-АРТИШКОВА Тетяна –

доктор педагогічних наук, професор, професор кафедри мистецької освіти Центральноукраїнського державного університету імені Володимира Винниченка

ORCID: <https://orcid.org/0000-0001-5507-1832>

e-mail: starart05@gmail.com

БУЗОВА Олена –

кандидат педагогічних наук, доцент, завідувач кафедри теорії та методики навчання мистецьких дисциплін, Бердянського державного педагогічного університету

ORCID: <https://orcid.org/0009-0009-6357-0709>

e-mail: e.d.buzova@gmail.com

ХУДОЖНЬО-ТВОРЧА КОМУНІКАЦІЯ В СИСТЕМІ ПРОФЕСІЙНОЇ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНЬОГО ВИКЛАДАЧА МУЗИЧНОГО МИСТЕЦТВА

У статті здійснено аналіз наукової літератури, з'ясовано зміст і сутність художньо-творчої комунікації майбутнього викладача музичного мистецтва, визначено її значущість у професійній підготовці майбутнього викладача мистецтва.

Зазначено, що вища мистецько-педагогічна освіта передбачає становлення духовних та інтелектуальних рис особистості, оволодіння майбутнім фахівцем найновішими досягненнями наук і практики, ґрунтовне і фундаментальне засвоєння систематизованих знань, спроможність самостійно, відповідально, творчо виконувати професійні функції, завдання й обов'язки, розвивати досягнення науки, техніки і культури, формувати духовну особистість учня, його інтелектуальні, моральні якості, творчу індивідуальність, потребу і здатність до саморозвитку та самореалізації у професії.

Підкреслено, що у змісті професійної підготовки майбутнього викладача музичного мистецтва особливе значення має фахова підготовка майбутнього викладача. Як система психолого-педагогічних, культурологічних, музично-теоретичних, музично-історичних, музично-інструментальних, вокально-хорових, практично-методичних, науково-дослідних дисциплін, фахова підготовка спрямована на оволодіння здобувачами вищої освіти ґрунтовними знаннями, художньо-інтерпретаційним досвідом, сценічно-виконавськими вміннями, їх трансформацією в освітню та соціокультурну практику.

Узагальнено, що проблема художньо-творчої комунікації складає сенс мистецької освіти, передбачає вияв творчого потенціалу кожного студента, залучення до самостійно-пошукової діяльності, власної творчості, співтворчості, сприяє якісному перетворенню майбутнім учителем свого внутрішнього світу, формуванню його ціннісного світогляду, авторської спроможності, що приводить до принципово нового внутрішнього стану майбутнього фахівця, його способу життєдіяльності та життєтворчості, здатності до самотворення, саморозвитку, самореалізації у професії.

Ключові слова: освіта, мистецька освіта, мистецтво, художньо-творча комунікація, майбутній викладач музичного мистецтва.

STRATAN-ARTYSHKOVA Tetiana –

Doctor of Pedagogical Sciences,
Professor, Professor of the Department of Art Education
Volodymyr Vynnychenko Central Ukrainian State University
ORCID: <https://orcid.org/0000-0001-5507-1832>
e-mail: starart05@gmail.com

BUZOVA Olena –

Candidate of Pedagogical Sciences,
Associate Professor, Head of the Department of Theory
and Methods of Teaching Artistic Disciplines
Berdyansk State Pedagogical University
ORCID: <https://orcid.org/0009-0009-6357-0709>
e-mail: e.d.buzova@gmail.com

ARTISTIC AND CREATIVE COMMUNICATION IN THE SYSTEM OF PROFESSIONAL TRAINING OF FUTURE MUSIC TEACHERS

The article analyzes scientific literature, clarifies the content and essence of artistic and creative communication of a future music teacher, and determines its significance in the professional training of a future art teacher.

It is noted that higher artistic and pedagogical education involves the formation of spiritual and intellectual personality traits, mastery by the future specialist of the latest achievements of science and practice, thorough and fundamental assimilation of systematized knowledge, the ability to independently, responsibly, and creatively perform professional functions, tasks and responsibilities, develop the achievements of science, technology and culture, form the spiritual personality of the student, his intellectual, moral qualities, creative individuality, need and ability for self-development and self-realization in the profession.

It is emphasized that in the content of professional training of a future teacher of musical art, the professional training of the future teacher is of particular importance. As a system of psychological and pedagogical, cultural, music-theoretical, music-historical, music-instrumental, vocal-choral, practical and methodological, scientific and research disciplines, professional training is aimed at acquiring by higher education applicants thorough knowledge, artistic and interpretative experience, stage and performing skills, and their transformation into educational and socio-cultural practice.

It is generalized that the problem of artistic and creative communication constitutes the meaning of art education, involves the manifestation of the creative potential of each student, involvement in self-search activities, own creativity, co-creation, contributes to the qualitative transformation of the future teacher's inner world, the formation of his value outlook, authorial ability, which leads to a fundamentally new internal state of the future specialist, his way of life and life creativity, the ability to self-creation, self-development, self-realization in the profession.

Key words: education, art education, art, artistic and creative communication, future teacher of music.

Постановка та обґрунтування актуальності проблеми. Сучасні процеси модернізації та глобалізації вимагають розв'язання актуальних завдань, зумовлених об'єктивною потребою суспільства у конкурентоспроможних фахівцях, здатних демонструвати високий рівень професіоналізму, освіченості, культури, визначати способи особистісного розвитку й саморозвитку. У зв'язку з цим перед національною системою освіти постають важливі завдання: підготовка свідомої національної інтелігенції, розвиток творчої індивідуальності, виховання духовної еліти суспільства як провідників високої культури, творців, активних учасників соціокультурного простору.

Ці завдання покликані виконати мистецька освіта, спрямована на активізацію суб'єктних можливостей кожного майбутнього фахівця, розвиток його творчої індивідуальності, культури мислення і почуттів, здатного творити за законами краси, розкривати навколишню реальність,

сприяти її розумінню й оцінці через мистецтво. Відтак, актуальною постає проблема формування творчо-комунікативних якостей студентів, залучення у самостійно-пошукову, творчо-проектувальну діяльність, що передбачає здатність розкривати навколишній світ у власних художніх образах, виявляти здатність до художньої і міжособистісної комунікації у різних видах мистецько-педагогічної діяльності.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Сучасними вітчизняними науковцями, педагогами-музикантами зроблено значний внесок у теорію та практику вищої мистецько-педагогічної освіти. Аналіз науково-педагогічних джерел засвідчує, що проблема формування творчої особистості майбутнього вчителя мистецтва обґрунтовується в наукових працях Т. Бодрової, Т. Дорошенко, А. Душного, Г. Ніколаї, Н. Гуральник, А. Козир, О. Комаровської, Л. Масол, Н. Овчаренко, О. Олексюк, Г. Падалки, Л. Паньків, А. Растригіної,

О. Ребрової, О. Ростовського, О. Рудницької, Т. Скорик, С. Соломахи, О. Щолокової та ін.

На сучасному етапі наукова мистецька і музично-педагогічна думка збагатилася інноваційними концепціями таких науковців, як Л. Василенко, К. Завалко, О. Єременко, Л. Паньків, у дослідженнях яких акцентується увага на формуванні особистості педагога-музиканта, який орієнтується в освітніх інноваціях, застосовує їх у педагогічній діяльності, володіє інноваційними технологіями викладання дисципліни, здатний як творча індивідуальність і творча особистість до самореалізації в діяльності та самостійно-творчого пошуку. Привертають увагу дослідження Л. Ніколенко, М. Тютюнник, у яких порушується проблема формування готовності майбутніх викладачів музичного мистецтва до здійснення художньої комунікації у процесі музично-виконавської діяльності.

Мета статті – розкрити значення художньо-творчої комунікації у професійній підготовці майбутнього викладача музичного мистецтва.

Виклад основного матеріалу дослідження. Основною метою сучасної вищої освіти є становлення духовних, інтелектуальних, творчих якостей майбутнього фахівця, формування і розвиток особистості, яка характеризується творчою індивідуальністю, високим рівнем соціальної зрілості, освіченості, культури, розумінням сутності суспільства і людини та їх взаємозв'язку у процесі розвитку.

Зміст освіти необхідно спрямувати на розвиток ціннісного світоглядного ставлення особистості до соціального і природного навколишнього світу і самої себе, розвитку свідомості, культури мислення і почуттів, що передбачає усвідомлення моральних, духовних, естетичних цінностей, які становлять мету і сенс життя і творчості людини.

У фундаментальній праці О. Рудницької «Педагогіка: загальна та мистецька» читаємо, що результат освіти характеризується змістом тих культурних надбань, якими оволодів суб'єкт навчально-виховного процесу й відповідно до того, якою мірою відбулося це оволодіння, можна говорити про досягнутий рівень освіченості і ступінь його відповідності нормам розвитку особистості, прийнятими у певному суспільстві [5, с. 22].

Вченою уведена у науковий обіг категорія «мистецька освіта», яка визначається як «освітня галузь, що спрямована на розвиток у людини спеціальних здібностей і смаку, естетичного досвіду і ціннісних орієнтацій, здатність до спілкування з художніми цінностями у процесі активної творчої діяльності та вдосконалення власної почуттєвої культури» [5, с. 29–30].

Метою мистецької освіти визначається подолання художньої однобічності сприймання і розуміння образного змісту художніх творів різних видів мистецтв [5], розв'язання завдань підготовки особистості до аматорської і професійної мистецької діяльності, оволодіння її технікою та технологією [3]. Мистецька освіта не лише гармонізує взаємозв'язки людини з навколишнім

середовищем, а й стимулює художнє самопізнання, сприяє творчій самореалізації особистості, формує ставлення учня до себе, свого внутрішнього світу [1].

Важливим предметом наукових пошуків мистецької освіти Г. Падалка визначає «формування духовного світу людини, закономірності гармонізації її життя, забезпечення природного входження до соціального середовища» [4, с. 5]. Головною метою розвитку теорії і практики мистецької освіти на сучасному етапі є затребуваність розробки інноваційної проблематики, впровадження інноваційних підходів, виявлення найсуттєвішого, зосередження на проблемах глобальних і своєрідних явищ мистецької освіти, що мотивується особливостями розвитку сучасної мистецької освіти [4].

Дослідники правомірно вказують на багатогранність і широкопрофільність діяльності майбутнього викладача музичного мистецтва. Поєднання в одній особистості педагога, вчителя, теоретика, виконавця, мистецтвознавця, хормейстера, концертмейстера, артиста, режисера видовищних заходів, а також вихователя, організатора – завдання складне й відповідальне. Це вимагає забезпечення ефективних умов, необхідних для вираження індивідуально-творчих якостей студентів, їх унікальної сутності, пошук і винайдення перспектив, інновацій, методики творчого зростання майбутніх фахівців, запровадження креативно-комунікативних технологій у процес навчання – успіх і запорука вирішення завдань духовного-творчого розвитку майбутніх фахівців. Відтак, важливо вчасно виявити творчі можливості кожного студента вже у період навчання, залучити до творчо-комунікативної діяльності, власної творчості, співтворчості, сприяти розвитку здатності до «авторства», унікальних і неповторних якостей, здібностей, спрямувати спільну творчу діяльність у педагогічному і соціокультурному напрямках [7].

Проблема художньо-творчої комунікації складає сенс професійної підготовки майбутнього викладача музичного мистецтва, адже для свого функціонування мистецькі твори вимагають обов'язкової участі суб'єкта художнього спілкування, «художньої розмови», «художнього діалогу», який є основою розуміння й пізнання твору. Це підтверджує теза О. Рудницької. Художні твори, зазначає вчена, «узагальнено відтворюючи різні ситуації взаємин людей, досягають виняткової глибини та повноти у розкритті форм і шляхів людського спілкування, психологічного аналізу його самоцінності. Крім того, мистецтво за своєю сутністю само є спілкуванням. Бо структура мистецького твору завжди розрахована на майбутній діалог з реципієнтом і тому діалогічна за своєю природою» [5, с. 101-110]. Вчена акцентує увагу на тому, що поняття «художнє спілкування» об'єднує дві взаємозалежні форми діалогу (діалогічні відносини «з приводу мистецтва» і внутрішні процеси осмислення набутих художніх вражень, що пов'язане з «втручанням» свідомості у спонтанний потік естетичних переживань індивіда, із

своєрідною вербалізацією чуттєвого досвіду, його упорядкуванням та вираженням у певних словах і поняттях. Прилучитись до культури – означає вступити в діалог «соціальних мов», стати причетним до світу, що висловлений чужими словами, вступити у стосунки з усім, що вже було мовлено [5].

Через мистецтво певної епохи відбувається входження у «серце» цієї культури, «інкультурація», не тільки пізнання, а й емоційно-особистісне осягнення, в процесі якого реципієнт глибше пізнає себе, усвідомлює власну неповторність й унікальність (Л. Масол) [2].

У художньо-комунікативній моделі за умов глибокого «вживлення» і проникнення того, хто сприймає в художній образ, створюється ефект присутності автора, виникають «унісонні вібрації свідомостей» комунікаторів, які складають контактне коло. У такому випадку, підкреслює О. Комаровська, художня комунікація забезпечує *художнє пізнання*, яке реалізує «своєрідний «вихід за межі мистецтва» в усі інші сфери знання і життя загалом» [1]. Осмислення мистецьких творів передбачає: вміння брати участь у різноманітних ракурсах комунікації, здатність ідентифікувати своє «Я» в мистецькому просторі, здатність адекватної самооцінки у творчості, самопізнання через мистецтво, самоповага і повага до творчості інших, що у перспективі зумовлює здатність особистості (учня) «співіснувати у мультикультурному середовищі, тобто на соціалізацію через мистецтво» [1], через творчість.

Повноцінний процес художньої комунікації відбувається тоді, коли виконавець не тільки розкриває загальні риси художньо-образного змісту музичного твору, а й своєрідне, неповторно індивідуальне бачення і втілення, оригінальні вияви особистісних художніх вражень, суб'єктивно-асоціативні уявлення, пізнання-розуміння смисло-образів, які підносяться і над звичайними образами, і над поняттями в осягненні різних аспектів буття і спів-буття з іншими, це шлях до духовних вимірів у злагоді розуму, волі і почуттів [6; 7].

Як особлива духовно-практична діяльність (діалог автора зі світом, з самим собою, інтерпретатора з автором, самим собою, аудиторією), процес художнього спілкування характеризується не тільки інтелектуально-розумовими реакціями свідомості реципієнта, а й суб'єктивними переживаннями, емоціями, почуттями, бажаннями, прагненнями, можливостями, котрі дають установку до сприйняття і дії, мобілізують інтелект, актуалізують творчі сили особистості, спонукають до творчого пошуку, самопізнання, внутрішнього діалогу [8].

Висновки та перспективи подальших розвідок напрямку. Залучення здобувачів вищої освіти до творчо-комунікативної діяльності у процесі художнього сприйняття, інтерпретації, власного творення художніх образів ефективно вплине на формування творчого потенціалу, професійно значущих якостей, зокрема, креативності, емпатії, комунікативності, якісно й благо-

творно позначиться у процесі художньо-педагогічного спілкування зі школярами.

Подальшого вивчення потребують педагогічні умови формування творчо-комунікативних якостей майбутнього фахівця у процесі художньо-педагогічної інтерпретації мистецьких творів.

СПИСОК ДЖЕРЕЛ

1. Комаровська О.А. Мистецька освіта: передчуття змін та готовність учителя до них. *Мистецтво та освіта*. № 3. 2017. С. 11–15.
2. Масол Л. М. Загальна мистецька освіта: теорія і практика. К. 2006. 432 с.
3. Отіч О. М. Мистецтво у системі розвитку творчої індивідуальності майбутнього педагога професійного навчання: теоретичний та методичний аспекти: [монографія] / за наук. ред. І.А. Зязюна. Чернівці. 2009. 752 с.
4. Падалка Г. М. Педагогіка мистецтва. К. 2008. 274 с.
5. Рудницька, О. П. Педагогіка загальна та мистецька: навч. посібник. Тернопіль. 2005. 360 с.
6. Стратан-Артишкова Т.Б. Особливості творчовиконавської підготовки майбутнього викладача музичного мистецтва. *«Наука і техніка сьогодні» (Серія «Педагогіка», Серія «Право», Серія «Економіка», Серія «Фізико-математичні науки», Серія «Техніка»): журнал*. 2023. № 7(21) 2023. 516 с. С. 476–484.
7. Стратан-Артишкова Т. Б., Бузова О. Д. Педагогічні умови формування авторської спроможності майбутнього викладача музичного мистецтва. *Актуальні питання у сучасній науці (Серія «Педагогіка», Серія «Право», Серія Економіка», Серія «Державне управління», Серія «Техніка», Серія «Історія та археологія»): журнал*. 2025. № 4(34) 2025. 1652 с. С. 1301–1311.
8. Шевцова О.Б., Співтворчість у процесі музично-виконавської інтерпретації художнього образу. *Наукові записки. Серія: Педагогічні науки*. Кропивницький: Центральноукраїнський державний педагогічний університет імені Володимира Винниченка. 2022. Вип. 207. 403 с. С. 368–371.

REFERENCES

1. Komarovs'ka, O. A. (2017). Mystets'ka osvita: peredchuttya zmin ta hotovnist' uchytyela do nykh [Art education: anticipating changes and the teacher's readiness for them.]. *Mystetstvo ta osvita*. Kyiv. № 3. S. 11–15. [in Ukrainian]
2. Masol, L. M. (2006). Zahal'na mystets'ka osvita: teoriya i praktyka [General art education: theory and practice]. K. 432 s. [in Ukrainian]
3. Otych, O. M. (2009). Mystetstvo u systemi rozvytku tvorchoyi indyvidual'nosti maybutn'oho pedahoha profesiynoho navchannya: teoretychnyy ta metodychnyy aspekty [Art in the system of developing the creative individuality of the future teacher of vocational education: theoretical and methodological aspects]. *Chernivtsi*. 752 s. [in Ukrainian]
4. Padalka, H. M. (2008). Pedahohika mystetstva : teoriya i metodyka mystets'kykh dystsyplin [Art pedagogy: theory and methodology of artistic disciplines]. K. : Osvita Ukrayiny. 274 s. [in Ukrainian]
5. Rudnyts'ka, O. P. (2005). Pedahohika zahal'na ta mystets'ka [General and artistic pedagogy]. Ternopil': Navchal'na knyha – Bohdan. 360 s. [in Ukrainian]
6. Stratan-Artyshkova, T. B. (2023). Osoblyvosti tvorcho-vykonavs'koyi pidhotovky maybutn'oho vykladacha muzychnoho mystetstva [Peculiarities of creative and performing training of the future music teacher]. «Nauka i tekhnika s'ohodni» (Seriya «Pedahohika», Seriya «Pravo», Seriya «Ekonomika», Seriya «Fizyko-matematychni nauky», Seriya «Tekhnika»)) – «Science and technology today»

(Series «Pedagogy», Series «Law», Series «Economics», Series «Physical and mathematical sciences», Series «Technology»)). 7(21). S. 476–484 [in Ukrainian]

7. Stratan-Artyshkova, T. B. (2025). Buzova, O.D. Pedagogichni umovy formuvannya avtors'koyi spromozhnosti maybutn'oho vykladacha muzychnoho mystetstva [Pedagogical conditions for the formation of the author's ability of a future teacher of musical art]. Aktual'ni pytannya u suchasniy nautsi (Seriya «Pedahohika», Seriya «Pravo», Seriya Ekonomika», Seriya «Derzhavne upravlinnya», Seriya «Tekhnika», Seriya «Istoriya ta arkhelohiya»)). 4(34). S. 1301–1311 [in Ukrainian]

8. Shevtsova, O.B. (2022). Spivtvorchist' u protsesi muzychno-vykonavs'koyi interpretatsiyi khudozhn'oho obrazu [Co-creation in the process of musical and performing interpretation of an artistic image]. Naukovi zapysky. Kropyvnyts'kyi: Tsentral'noukrayins'kyi derzhavnyi pedahohichnyi universytet imeni Volodymyra Vynnychenka. 207. S. 368–371 [in Ukrainian]

ВІДОМОСТІ ПРО АВТОРІВ

СТРАТАН-АРТИШКОВА Тетяна – доктор педагогічних наук, професор, професор кафедри мистецької освіти, Центральноукраїнський державний університет імені Володимира Винниченка.

Наукові інтереси: творчо-виконавська підготовка майбутнього викладача музичного мистецтва.

БУЗОВА Олена – кандидат педагогічних наук, доцент, завідувач кафедри теорії та методики навчання мистецьких дисциплін, Бердянський державний педагогічний університет.

Наукові інтереси: професійна підготовка майбутнього викладача музичного мистецтва.

INFORMATION ABOUT THE AUTHORS

STRATAN-ARTYSHKOVA Tetiana – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor, Professor of the Department of Art Education of the Volodymyr Vynnychenko Central Ukrainian State University.

Scientific interests: creative and performing training of a future teacher of music.

BUZOVA Olena – Candidate of Pedagogical Sciences, Associate Professor, Head of the Department of Theory and Methods of Teaching Artistic Disciplines Berdyansk State Pedagogical University.

Scientific interests: professional training of future music teachers.

Стаття надійшла до редакції 08.05.2025 р.

Стаття прийнята до друку 18.05.2025 р.

УДК 37.034:355.01:796(477)

DOI: 10.36550/2415-7988-2025-1-219-96-103

ТЕРЕМЕЦЬКИЙ Владислав –

доктор юридичних наук, професор, завідувач сектору проблем реалізації господарського законодавства відділу проблем модернізації господарського права та законодавства Державної установи «Інститут економіко-правових досліджень імені В.К. Макутова Національної академії наук України»
ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-2667-5167>
e-mail: vladvokat333@ukr.net

МИХАЛЬЧУК Микола –

аспірант кафедри педагогіки та педагогічної майстерності Мелітопольського державного педагогічного університету імені Богдана Хмельницького
ORCID: <http://orcid.org/0009-0005-6318-1528>
e-mail: nikirow2013@gmail.com

ІНТЕГРАЦІЯ ІДЕЙ КОЗАЦЬКОЇ ПЕДАГОГІКИ У ПРОФЕСІЙНУ ПІДГОТОВКУ МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ ФІЗИЧНОЇ КУЛЬТУРИ ДО ЗАХИСТУ БАТЬКІВЩИНИ

Статтю присвячено дослідженню інтеграції педагогічних ідей козацтва у систему професійної підготовки майбутніх учителів фізичної культури для формування їх готовності до захисту Батьківщини. Мета: теоретично обґрунтувати та експериментально перевірити педагогічні умови розвитку в майбутніх учителів фізичної культури готовності до захисту Батьківщини на основі провідних ідей козацької педагогіки. Методи. Методологічну основу дослідження складають системний, аксіологічний, культурологічний та діяльнісний підходи, методи теоретичного аналізу, синтезу, узагальнення, педагогічний експеримент, анкетування, тестування, статистичні методи обробки даних. За допомогою цих методів автори проаналізували провідні ідеї козацької педагогіки та можливості їх імплементації у сучасний освітній процес підготовки фахівців з фізичної культури. Результати. Встановлено, що козацька педагогіка містить значний потенціал для формування патріотичних якостей, фізичної витривалості та морально-вольових характеристик майбутніх учителів фізичної культури. Виявлено, що ефективна інтеграція ідей козацької педагогіки у професійну підготовку можлива за таких педагогічних умов: створення національно-патріотичного освітнього середовища з елементами козацьких традицій; розробка та впровадження інтегрованих навчальних курсів з елементами козацької педагогіки; організація позааудиторної діяльності молоді на основі козацьких традицій фізичного та військово-патріотичного виховання; використання інноваційних форм і методів навчання, що відображають козацьку педагогічну спадщину. Зазначено, що запропонована система педагогічних умов сприяє формуванню у майбутніх учителів фізичної культури мотиваційно-ціннісного, когнітивного, діялісно-практичного та рефлексивного компонентів готовності до захисту Батьківщини. Висновки. Отже, інтеграція ідей козацької педагогіки у професійну підготовку майбутніх учителів фізичної культури є ефективним засобом формування їх готовності до захисту Батьківщини. Козацькі традиції фізичного, військового та морально-етичного виховання створюють міцне підґрунтя для розвитку патріотичної свідомості, фізичної витривалості та військово-прикладних навичок молоді. Впровадження обґрунтованих педагогічних умов у освітній процес закладів вищої освіти забезпечує системний підхід до формування готовності майбутніх учителів фізичної культури виконувати професійні та